

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๔

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำร้องของจำเลย (นายฮายาชิ หรือโยชิมิ คาสึโนริ หรือคะสึโนริ หรือ ทะนะกะ) ในคดีอาญาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำร้องของจำเลยที่ ๓ (นายฮายาชิ หรือโยชิมิ คาสึโนริ หรือคะสึโนริ หรือ ทะนะกะ) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ที่ ๑๑๐๕/๒๕๓๕ และที่ ๑๒๒๓/๒๕๓๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ได้ฟ้องนายฮายาชิ หรือโยชิมิ คาสึโนริ หรือคะสึโนริ หรือ ทะนะกะ เป็นจำเลยที่ ๓ ต่อศาลจังหวัดชลบุรี ฐานร่วมกันมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งธนบัตรต่างประเทศปลอม อันตนได้มาโดยรู้ว่าเป็นของปลอม และร่วมกันฉ้อโกงทรัพย์ของผู้อื่น รวม ๓ คดี ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ที่ ๑๑๐๕/๒๕๓๕ และที่ ๑๒๒๓/๒๕๓๕ ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดชลบุรี จำเลยที่ ๓ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลจังหวัดชลบุรีว่า จำเลยที่ ๓ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางชลบุรี ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม โดยถูกตีโซ่ตรวนที่ข้อเท้าตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง เป็นเวลาประมาณสองปีสี่เดือนมาแล้ว การปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ ขอให้มีการสั่งยกเลิกการตีโซ่ตรวนจำเลยที่ ๓

ศาลจังหวัดชลบุรีได้สวนคำร้องของจำเลยที่ ๓ แล้ว พังว่าการตีตรวนจำเลยที่ ๓ ตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมงจริง จึงมีคำสั่งว่า กรณีเป็นเรื่องร้องว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกรมราชทัณฑ์ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ใช่เป็นกรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันจะใช้บังคับแก่คดีที่จำเลยที่ ๓ ถูกฟ้องขัดต่อรัฐธรรมนูญ ศาลจึงไม่จำเป็นต้องรอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว แต่คำร้องของจำเลยที่ ๓ สมควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญ จึงให้ส่งคำร้องและเอกสารมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลจังหวัดชลบุรีส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการต่อไปตาม

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ ด้วยคะแนนเสียง ๑๑ ต่อ ๒ ผู้ทำคำวินิจฉัยเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนฝ่ายข้างน้อย

ต่อมาคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒ คน ได้ลงมติในประเด็นที่จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ซึ่งปรากฏผลการลงมติดังนี้

- รับไว้พิจารณาวินิจฉัย ๖ คน
- ไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัย ๕ คน
- งดออกเสียง ๑ คน

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ออกเสียงไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัย

หลังจากศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการลงมติดังกล่าวข้างต้นแล้ว คดีของผู้ร้องได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ศาลจังหวัดชลบุรีส่งสำเนาคำพิพากษา ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ พิพากษายกฟ้องจำเลยที่ ๓ แต่ให้ขังไว้ในระหว่างอุทธรณ์ตามสำเนามาหมายขังระหว่างอุทธรณ์มายังศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กรมราชทัณฑ์มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย สรุปได้ว่า เหตุที่เรือนจำกลางชลบุรี ใช้เครื่องพันธนาการจำเลยที่ ๓ เพราะสถานีตำรวจภูธรตำบลพัทธสีมาหนังสือขอความร่วมมือในการป้องกันการหลบหนีของจำเลยที่ ๓ เพราะจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ร้ายสำคัญของประเทศญี่ปุ่น ต่อมาสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรีมีหนังสือแจ้งอายัดตัวจำเลยที่ ๓ ด้วย ทั้งนี้ การใช้เครื่องพันธนาการของเรือนจำเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๑๔ (๓) เพื่อป้องกันมิให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่ต่างประเทศต้องการตัว หลบหนีการควบคุมของเรือนจำอันอาจกระทบต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้ เรือนจำได้ถือปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างเดียวกัน

(๓) กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแสดงความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ เรือนจำกลางชลบุรีมีอำนาจใช้เครื่องพันธนาการได้ หากเห็นว่า จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม อย่างไรก็ตาม กรมราชทัณฑ์ได้ส่งย้ายจำเลยที่ ๓ มาควบคุมที่เรือนจำกลางคลองเปรม และมีได้ใช้เครื่องพันธนาการแก่จำเลยที่ ๓ แล้ว

(๔) จำเลยที่ ๓ มีหนังสือแจ้งว่า ได้ถูกย้ายมาควบคุมที่เรือนจำกลางคลองเปรมและถอดโซ่ตรวนแล้ว แต่กลับถูกควบคุมให้อยู่แต่ในห้องขังไม่ได้ออกนอกห้องขังเลย นอกจากเวลารับประทานอาหาร เวลาที่มีผู้มาเยี่ยมและพบทนายความเท่านั้น ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจทรุดโทรม ซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็นมนุษย์มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการปฏิบัติจากองค์กรรัฐเยี่ยงมนุษย์ นอกจากนี้

เมื่อศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า จำเลยที่ ๓ เป็นผู้กระทำความผิด ตามรัฐธรรมนูญต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า จำเลยที่ ๓ ไม่ได้กระทำความผิด กรณีพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ ใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ต้องขัง” ซึ่งมีความหมายตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๔ (๒) หมายความว่า “นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก” เป็นเหตุให้บุคคลที่ได้รับการสันนิษฐานว่าไม่ได้กระทำความผิดถูกปฏิบัติเยี่ยงผู้กระทำความผิด เช่น นักโทษเด็ดขาด จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๒) มาตรา ๑๔ (๑) ถึง (๕) และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ ข้อ ๒๕ ถึงข้อ ๒๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

(๕) ระหว่างพิจารณาคำร้องนี้ กรมราชทัณฑ์มีหนังสือแจ้งมายังศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติญี่ปุ่นมีคำร้องขอให้ส่งตัวจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ร้ายข้ามแดนกลับไปประเทศญี่ปุ่น ในข้อหาความผิดเกี่ยวกับการจี้เครื่องบินของสายการบินญี่ปุ่น การก่อการจลาจล และการโจมตีสถานีตำรวจที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความผิดที่ยังไม่หมดอายุความตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น และศาลอาญาได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ผ. ๔/๒๕๕๓ ให้ขังจำเลยที่ ๓ ไว้ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งตัวข้ามแดน และปัจจุบันจำเลยที่ ๓ ได้ถูกส่งตัวไปประเทศญี่ปุ่นแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อกรมราชทัณฑ์แจ้งว่า จำเลยที่ ๓ ไม่ได้ถูกควบคุมอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากถูกส่งตัวกลับไปประเทศญี่ปุ่นแล้ว ผู้ร้องจึงไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของศาลไทยอีกต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีของผู้ร้อง

จึงวินิจฉัยให้จำหน่ายคำร้อง

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ